

**ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄԸ ԵՎ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ԼՐԱԳՐՈՂԻ
ԿՅԱՆՔԻՆ ՎՏԱՆԳ ՍՊԱՌՆԱՑՈՂ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒՄ**

Արդի ժամանակաշրջանը կարող ենք համարել «արտակարգ իրավիճակների» դարաշրջան: Այսօր արտակարգ իրավիճակների մասին տեղեկատվությունը, որպես կանոն, զուգակցվում է մեծ հուզականությամբ: Դրանից երբեմն տուժում է տեղեկատվության օբյեկտիվությունը՝ կապված լրագրողի նկատմամբ մասնագիտական գործունեության ժամանակ բռնություն կիրառելու հետ: Այդ պայմաններում նրա հոգեկանը գտնվում է լարված ու խուճապահար վիճակում, որի արդյունքում էլ դրսևորվում է տեղեկատվության ընկալման և հաղորդման սուբյեկտիվություն:

Հանգուցային բառեր և արտահայտություններ. արտակարգ իրավիճակներ, տեղեկատվության ընկալում, լրագրողական աշխատանք, լարվածություն և խուճապ, հաղորդման սուբյեկտիվություն:

21-րդ դարը հենց սկզբից առատ էր արտակարգ իրավիճակներով. 2001թ-ի սեպտեմբերի 11՝ ահաբեկչություն ԱՄՆ-ում, 2004թ-ի սեպտեմբերի 1՝ ահաբեկչություն Բեալանում, 2011 թ-ի երկրաշարժը Ճապոնիայում, վերջին շրջանի քաղաքական իրադարձությունները Մերձավոր Արևելքում, հետխորհրդային մի քանի երկրներում, Սիրիական ձգնաժամ: Եվ ահա հենց այս պայմաններում հեշտ չէ աշխատել և լուսաբանել նորություններ թե՛ կետերից: «Էքստրեմալ» լրագրությունը կարող ենք համարել լրագրության առանձին և շատ բարդ մի ուղղություն, որտեղ ինֆորմացիայի հավաքագրումը, վերլուծությունը և հրապարակումը կատարվում է արտակարգ իրավիճակներում՝ մարտական

գոտիներում, էթնո-կրոնական զինված հակամարտությունների պայմաններում, բնական և տեխնածին աղետների ժամանակ: Այս պարագայում լրագրողի աշխատանքը դժվարանում է, քանի որ մի կողմից նա պետք է կատարի իր մասնագիտական պարտականությունները, իսկ մյուս կողմից՝ ռիսկի է դիմում և վտանգում սեփական կյանքը: Երբեմն, նման պայմաններում, դեստրուկտիվ տեղեկատվության հաղորդումը վտանգավոր է դառնում ոչ միայն հասարակության, այլ նաև հենց լրագրողի համար: Այդ երևույթն ուսումնասիրել է Կալիֆորնիայի համալսարանի սոցիոլոգ Դ.Ֆիլիպսի կողմից [6, էջ 55]:

Լրագրող և հոգեթերապևտ Մարկ Բրեյնի հոդվածները կարելի է համարել «այբուբեն» լրագրության և հոգեբանական տրավմաների մասին: Նա ունի շատ հետաքրքիր մասնագիտական կենսագրություն. 1973–2003 թթ. Մարկը եղել է թղթակից Մոսկվայի «Ռոյթերս» և Արևմտյան Բեռլինի գործակալություններում, ապա աշխատել է Արևմտյան Բեռլինի, Վիեննայի, Պեկինի, Լոնդոնի «Բի-բի-սի» հեռուստարձևերության կորպորացիայում: 90-ականների սկզբում նրա մոտ առաջանում է միջին տարիքի ձգնաժամ տարբեր պատճառներով, որոնց թվում նաև հենց այդ 30 տարվա լրագրողական աշխատանքի ընթացքում կուտակված տարաբնույթ հույզերի արդյունքում: Դրա հետևանքով Մարկը որոշում է ազատ ժամանակ ուսումնասիրել հոգեթերապիա: 2000թ-ին նա ավարտում է Լոնդոնի համալսարաններից մեկի խորհրդատվություն և հոգեթերապիայի բաժինը, որտեղ ստա-

նում է մագիստրոսի աստիճան՝ գրելով «Օտարերկրյա թղթակցի անձնական փորձը» վերնագրով ատենախոսություն: Շատ հաճախ լրագրողները ականատես են լինում այնպիսի տեսարանների, որոնց սովորական մարդիկ հանդիպում են ոչ միշտ: Նրանք լսարանի ականջն ու աչքն են կարծես, և այն ամենը, ինչ նրանք ստիպված են լինում տեսնել և լսել, հաճախ իրենց հետքն է թողնում նրանց գիտակցության մեջ: Նա լրագրողներին կոչ է անում չմոռանալ այն, որ իրենք կենդանի էակներ են և հենց դա է այս մասնագիտության հիմքերից մեկը: «Լրագրողի մասնագիտությունը դեռ չի նշանակում, որ նրանք պաշտպանված են գրահով, որը կօգնի պաշտպանվել այն իրադարձությունների ազդեցություններից, որոնք նրանք լուսաբանում են: Ամենից առաջ պետք է արդար լինեք ինքներդ ձեզ հետ, ձեր աշխատանքի հարցում, և ընդունեք նրա հետ կապված վտանգները, դժվարությունները և ձեր հնարավորությունների սահմանափակումները: Մի փակվեք ինքներդ ձեր մեջ, խոսեք ձեր վախերի մասին գործընկերների հետ, այն մասին, որ վախենում եք կորցնել ձեր ինքնավստահությունը: Սա միշտ օգնում է: Բացառված չէ, որ դուք աշխատանքի ընթացքում տեսնեք մահ, դրամատիկ իրադարձություններ և մարդկային տառապանք: Այսպիսի իրավիճակներում վարել ռեպորտաժ՝ հեշտ բան չէ», - գրում է նա [1]:

Միշտ պետք է հիշել այն մասին, որ արտակարգ իրավիճակում լրագրողը իր մասնագիտական գործը պետք է կատարի. ինքը լրագրող է, ոչ թե փրկարար: Իսկ լրագրողի խնդիրը իրադարձությունը օբյեկտիվորեն ներկայացնելն ու մեկնաբանելն է: Երբեմն դա հեշտ չի լինում, և շատ դեպքերում լրագրողները կանգնում են բարդ երկրնտրանքի առջև՝ շարունակել աշխատել, թե՞ անցնել մարդկանց օգնելուն: Որպես կանոն մարդիկ օժտված են հուզականությամբ, լրագրողներն՝ առավել ևս, սակայն վերջինս

պարտավոր է պատրաստ լինել ցանկացած իրավիճակում, ցուցաբերել ինքնատիրապետում: Հատկապես վտանգի են ենթակա տեխնիկա օգտագործողները՝ հեռուստալրագրողները, հեռուստաօպերատորները, լուսանկարիչները, ֆոտոլրագրողները: «Միայն 2014 թվականին իրենց մասնագիտական պարտքը կատարելիս աշխարհում զոհվել, սպանվել է 128 լրագրող՝ 13-ով ավելի, քան դրան նախորդած տարում», - ասված է անկախ «Press Emblem Campaign» (PEC) կազմակերպության ժնեյան գրասենյակի տարեկան հաշվետվության մեջ, որը զբաղվում է լրագրողների անվտանգության խնդիրներով: Ըստ այդ կազմակերպության տվյալների՝ լրագրողների անվտանգության պահպանման ամենավտանգավոր տարածաշրջան է համարվում Գազայի հատվածը, որտեղ զոհվել է 16 լրագրող: Դրան հաջորդում է Սիրիան՝ 13 զոհված լրագրողով, այնուհետև Պակիստանը՝ 12: Չորրորդ տեղում Իրաքն է, որտեղ սպանվել է 10 լրագրող, այդ թվում՝ «Իսլամական հանրապետություն» խմբավորման գլխատած լրագրողները: Հինգերորդ տեղում Ուկրաինան է՝ մասնագիտական պարտքը կատարելիս սպանված 9 լրագրողով, որոնցից 5-ը՝ ազգությամբ ռուս: Ուկրաինային հաջորդում է Մեքսիկան՝ 8, Աֆղանստանը՝ 6, Հոնդուրասը՝ 5, Սոմալին՝ 5, Բրազիլիան և Կենտրոնական Աֆրիկան՝ 4-ական սպանված լրագրողներով [2]:

Լրագրողները բռնության են ենթարկվում տարբեր պատճառներով և պայմաններում. մասնավորապես մեկին ծեծում են, որպեսզի վախենան՝ չնկարահանի, չգրի, չլուսաբանի, մյուսին՝ որպեսզի ձեռքից խլեն տեսախցիկը, լուսանկարչական ապարատը, չիպը և այլն, երրորդին, որ վախից ուղղակի լքի դեպքերի զարգացման վայրը, չորրորդին, որը եկել էր լուսաբանելու իրադարձությունը, կրակում են պատահաբար, հինգերորդի նկատմամբ դրսևորում են սեռական բռնություն և այլն:

Հայաստանում, բարեբախտաբար, լրագրողների նկատմամբ բռնության դեպքերը շատ տարածված և բազմաբնույթ չեն: Այստեղ հիմնականում բռնություն են գործադրում ընտրակեղծիքների կամ արգելված գործողությունների կատարման մասին տեղեկատվությունը թաքցնելու նպատակով: Գրեթե բոլոր նախագահական և խորհրդարանական ընտրություններից հետո Հայաստանի անկախ կամ ընդդիմադիր մամուլի ներկայացուցիչները ենթարկվել են բռնության տարբեր դրսևորումների՝ ահաբեկելուց, ուժ կիրառելուց մինչև դատական աստիճաններ դիմելը և լրատվամիջոցին պատասխանատվության ենթարկելը, ինչը ևս որոշակի առումով կարելի է դիտարկել որպես բռնություն ազատ խոսքի նկատմամբ:

Ներկայացնենք Հայաստանում լրագրողների նկատմամբ բռնության մի քանի դեպք:

Դեպք 1. 2003 թվականի նախագահի ընտրություններ. Էրեբունի համայնքի մշակույթի տանը տեղակայված ընտրական N տեղամասում Ա1+ հեռուստաընկերության լրագրող Գ.Մ.-ն նկարահանում է քվեարկության ընթացքը, և սկանալտես դառնում, թե ինչպես մի ընտրող քվեաթերթիկների մի ամբողջ տրցակ լցնում է քվեատուփը, իսկ ընտրական հանձնաժողովի անդամները ոչ միայն չեն խոչընդոտում, այլև նպաստում են ընտրակեղծարարին: Նկարահանող լրագրողը, բնականաբար, արձանագրում է ընտրախախտումը: Արդյունքում հանձնաժողովի նախագահի՝ նկարահանումները դադարեցնելու հորդորներին չենթարկվելու համար, լրագրողի նկատմամբ կիրառում է բռնություն անձամբ հանձնաժողովի նախագահը, որը հարվածում և փորձում է լրագրողի ձեռքից խլել տեսախցիկը: Իհարկե, ծեծ, որպես այդպիսին, լրագրողի նկատմամբ չկիրառվեց, բայց նա մի քանի հարված ստացավ ձեռքերին, ապա թևերն ոլորելով դուրս հրավիրվեց տեղամասից՝ իբր

հանձնաժողովի աշխատանքները խոչընդոտելու և ընտրական գործընթացը վարկաբեկելու փորձի համար (սեփական դիտարկում):

Դեպք 2. 2004 թվականի ապրիլի 12-ի լույս 13 -ի գիշերը Բաղրամյան պողոտայում կրկին մարդաշատ էր: Կրկին ընդդիմությունը փորձել էր բողոքի երթով «Ազատության» հրապարակից բարձրանալ նախագահական նստավայր՝ Բաղրամյան 26, սակայն ոստիկանությունը փշալարաբերով փակել էր ճանապարհը, և ընդդիմությունը որոշել էր անորոշ ժամկետով մնալ պողոտայում, մինչև կատարվի ներկայացված պահանջը, իսկ պահանջը հետևյալն էր՝ կատարել ՄԴ որոշումը. նախագահական ընտրությունների արդյունքների հանդեպ անվստահությունը մեղմելու նպատակով ՄԴ-ն որոշել էր առաջարկել ՀՀ կառավարությանը մեկ տարվա ընթացքում իրականացնել վստահության հանրաքվե, որը սակայն այդպես էլ չիրականացվեց: Ապրիլի 12-ի գիշերը ոստիկանությունը որոշեց վերականգնել պողոտայի երթևեկությունը՝ ուժ կիրառելով ցուցարարների նկատմամբ: Ոստիկանությունը օպերացիա իրականացրեց նաև ընդդիմադիր երեք կուսակցությունների գրասենյակներում, որի արդյունքում տուժեցին ինչպես գրասենյակների աշխատակիցներն ու շարքային կուսակցականներն, այնպես էլ գույքն ու համակարգիչները, որոնք առգրավվեցին, անգամ ընդդիմադիր գործիչների՝ գրասենյակների առջև կայանված ավտոմեքենաները տարվեցին տուգանային հրապարակ: Հենց այստեղ էլ տուժեցին լրագրողներ: Ապրիլի 13-ին ընդդիմադիր ուժերի հանրահավաքից հետո ոստիկանությունը ծեծի է ենթարկել առնվազն երեք լրագրողի ու ոչնչացրել կամ առգրավել նրանց տեսախցիկները: Լրագրողները նշում են, որ նրանք ներկայացել են ոստիկանությանը որպես մասնագիտական պարտականություններ կատարող լրագրողներ:

«Հայկական ժամանակ» օրաթերթի լրագրող Հ. Գ. ենթարկվեց դաժան բռնության, նրա մեջքի վրա երկար ժամանակ պահպանվում էին մահալի հարվածներից մնացած կապտուկները: Նրան ճանաչում էին բռնություն իրականացրած մարդիկ և նա ոչ թե պատահական, այլ թիրախային բռնության ենթարկվեց: Արդեն նկարահանած կադրերը ոչնչացնելու համար բռնության ենթարկվեց ռուսական Առաջին հեռուստաալիքի օպերատոր, ազգությամբ հայ Լ. Գ.-ն: Նրա վերնաշապիկն ամբողջությամբ արյան մեջ էր: Հարվածներ էին հասել նաև նրա գլխին և դեմքին (սեփական դիտարկում):

Դեպք 3. 2003 թվականի ապրիլի 9-ին՝ նախագահի երդմնակալության օրը, կրկին բախում տեղի ունեցավ ոստիկանության եւ ցուցարարների միջև: Ա1+ հեռուստաընկերության լրագրողը, տեսնելով, որ ոստիկանի ծանր մահակն իջնում է գոհված ազատամարտիկի սևազգեստ տարեց մոր մեջքին, ինքն իր մարմնով պաշտպանեց կնոջը՝ արդյունքում վնասվելով և ստանալով մահակի բավականին ծանր հարված: Այսինքն՝ սա կարելի է համարել պատահական վնասվածք, որ ևս մասնագիտական ռիսկերի մեջ է մտնում (սեփական դիտարկում): 2015 թվականի հունիսի 23-ի առավոտյան Երևանի Բաղրամյան պողոտայում էլեկտրաէներգիայի թանկացման դեմ նստացույցի մասնակիցներին ցրելիս ոստիկանները ծեծի ենթարկեցին լրագրողներին՝ կոտրելով նրանց աշխատանքային գործիքները, առգրավելով սարքերը և հիշողության քարտերը: Կան լրագրողներ, որոնց սարքավորումների գտնվելու վայրը մինչև այժմ հայտնի չէ: Ոստիկանության գործողությունների հետևանքով ֆիզիկական բռնության ենթարկվեց 13 լրագրող ու օպերատոր, խոչընդոտվեց տարբեր ԶԼՄ-ների մոտ 15 ներկայացուցչի օրինական մասնագիտական գործունեությունը:

Ներկայացնենք երկու տուժած լրագրողի պատմածները մամուլին [3].

Դավիթ Դավթյան. «Արմենիա» հեռուստաընկերության լրագրող:

Երբ ցուցարարների հիմնական մասին բռնեցին, հերթը հասավ մեզ: Նույնիսկ չնկատեցի էլ, թե ինչպես հարձակվեցին վրաս, որովհետև մի պահ ուղղակի հայացքս թեքեցի, ու միանգամից 4 հոգով հարձակվեցին, ընդ որում՝ ոչ միայն ոստիկանական, այլև քաղաքացիական հազուստով իրավապահներ: 5:30-6:00-ի սահմաններում, երբ ջրցան մեքենան գործի դրեցին, մարդկանց քշեցին դեպի Ֆրանսիայի հրապարակ, Բաղրամյան պողոտան ամբողջությամբ ազատեցին, ոստիկաններն ընկան մարդկանց հետևից, մի մասին բերման ենթարկեցին: Մյուս մասը, որին չէր հաջողվել բռնել, հավաքվել էր Ազատության հրապարակում: Ես ու մեր օպերատոր Խաչատուր Եսայանը հետևեցինք նրանց: Մի քանի րոպե հետո ոստիկանները հավաքվեցին ամբողջ կազմով և սկսեցին հարձակվել ցուցարարների վրա: Ես ու օպերատորը, ինչպես նաև մյուս լարտվամիջոցների գործընկերներս, կողքից կանգնած ֆիքսել ենք տեղի ունեցածը, կատարել ենք մեր աշխատանքը: Չէի պատկերացնում, որ ոստիկանները կարող էին նման կերպ վարվել, որովհետև, իսկապես, անհամատեղելի էր այն, ինչ լսում էինք բարեփոխումների մասին, ու այն, ինչ տեղի էր ունենում: Հատուկ ուզում եմ շեշտել, որ հաշվի չառան, որ լրագրող եմ: Երբ բեյջս ցույց տվեցի, ոստիկանները պոկեցին այն ու ինձ բերման ենթարկեցին: Ինձ ու օպերատորին սկզբում տարան ոստիկանության Կենտրոնի բաժին, այնտեղից արդեն տարբեր ուղղություններով՝ ինձ՝ Մալաթիայի, իրեն՝ Էջմիածնի բաժանմունք: Դաստակիս հատվածում կապտուկ ունեմ և այտուց, օպերատորն էլ է հարվածներ ստացել. ձեռքին վերք կա:

Նմանատիպ իրավիճակներում տարրական հարցազրույց անելն էլ պահանջ

ջում է մասնագիտական հմտություններ, զգոնություն, հավասարակշռություն: Պետք է ցուցաբերել հոգատարություն և հարգանք, ստեղծել անկեղծ շփում: Անհրաժեշտ է անկեղծ, խորհին ցավակցություն և ապրումնակցում նման մարդկանց հանդեպ:

Լրագրողը մշտապես անցանկալի հյուր է այնտեղ, որտեղ խախտվում է օրենքը, որտեղ կատարվում է հանցագործություն, որտեղ ոտնահարվում է արդարությունը: Լրագրողները համարվում են հասարակության սանիտարներ, որոնք իրենց գործունեությամբ աղտից փորձում են մաքրել երկիրն ու հասարակությունը: Ցավոք, այսօր շատ լրագրողներ պատրաստ չեն ոչ միայն կյանքը զոհել հանուն ճշմարտության, հանուն արդար գործի, այլ և դիմակայել ամենափոքր դժվարություններին:

Այդպիսի պահերին մարդը գտնվում է հուզական, շոկային իրավիճակում և չպետք է մոռանալ, որ նա կարող է ոչ միայն չհիշել դեպքերի իսկությունը, այլ և մոռանալ, որ հարցազրույց է տվել, ինչը կարող է հետագայում խնդիրների հանգեցնել: Այս ամենից խուսափելու համար պետք է գործել հմտորեն: Հարցերը տալու ընթացքում պետք է շատ ուշադիր և նրբանկատ լինել, խուսափել ավելորդ բառերից, որոնք կարող են շոկային վիճակում գտնվող մարդուն ավելի վատ վիճակի հասցնել: Անհրաժեշտ է կարողանալ պահպանել հանգստություն և ինքնավստահություն: Շատ կարևոր է ժամանակին կարողանալ դադարեցնել հարցազրույցը, եթե դրանից դիմացինի վիճակը վատթարանում է:

Մարդիկ, ովքեր մասնագիտությունից ելնելով մշտապես շփվում են դժբախտություն, կարուստ, ցավ ապրած մարդկանց հետ, վաղ, թե ուշ կարող են ունենալ հոգեբանական խնդիրներ, որոնք կազդեն ոչ միայն հուզական վիճակի վրա, այլ նաև մասնագիտական կյանքի [5]: Նրանց թվում են նաև լրագրողները: Չկա որևէ հստակ միջոց,

եղանակ, որին տիրապետելով լրագրողը կարող է խուսափել այս ամենից: Պարզապես պետք է կարողանալ արտակարգ իրավիճակներին նայել սթափ, գիտակցված՝ հիշելով, որ դա լրագրողի առօրյա աշխատանքն է:

Կատարված ուսումնասիրությունները փաստում են, որ արտակարգ իրավիճակներում, երբ լրագրողի հանդեպ դրսևորվում են տարատեսակ բռնություններ, ապա ընկալած և հաղորդած տեղեկատվությունը կրում է սուբյեկտիվ բնույթ, կամ այն հիպերբոլիզացվում է, կամ ենթարկվում սխեմատիզացիայի: Արդյունքում՝ երկու դեպքում էլ տուժում է տեղեկատվության հաղորդման ուղղորդվածությունը, նպատակահարմարությունը և օբյեկտիվությունը:

Այս ամենը թույլ է տալիս հանգել մի եզրակացության, որ լրագրությունը արտակարգ իրավիճակներում լրագրության մի առանձին ճյուղ է, որը պահանջում է հատուկ գիտելիքներ, հմտություններ, մեթոդների հատուկ ընտրություն՝ տվյալների հավաքման համար, դրանց մշակման, վերլուծության և ռիսկը նվազագույնի հասցնելու ունակություն, որը կծագի, երբ աշխատում է վտանգավոր գոտիներում [7]:

Եվ այս առումով խիստ կարևոր է հոգեբանական պատրաստվածությունը. ամեն լրագրող մասնագիտական դաշտ մտնելուց առաջ պետք է իմանա իրեն սպասվող հոգեբանական խնդիրների մասին, իսկ համապատասխան մասնագիտական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները պետք է համապատասխան պատրաստվածություն ապահովեն նրանց համար, որպեսզի հոգեկան անհավասարակշռ վիճակում լրագրողը ուղիղ եթերից խուճապ չտարածի հասարակության մեջ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. http://www.bbc.com/russian/radio/2010/04/100418_cojo_trauma_advice.shtml
2. <http://www.presseblem.ch>
3. <http://media.am/Attacks-against-journalists-during-Electric-Yerevan>
4. <http://medialab.am/news/id/6579360>
5. Էքստրեմալ իրավիճակներ: Արագ արձագանքման ուժեր: Սթրես: (Գիտժողովի հոդվածներ), -Ե., 2002թ., 34 էջ:
6. Կ.Ե. Վարդանյան «Անձի հոգեբանական առանձնահատկությունների դերը սուիցիդալ վարքի պատճառականության շղթայում», Ե., 2008թ., 360 էջ:
7. Ի.Բ. Պողոսյան- «Հոգեբանական պատերազմ. հիմնական գործոնները», Ե., 2009թ., 288 էջ:

ВОСПРИЯТИЕ И ПРЕПОДНЕСЕНИЕ ИНФОРМАЦИИ В УГРОЖАЮЩИХ ЗДОРОВЬЮ ЖУРНАЛИСТОВ СИТУАЦИЯХ

ДИАНА МАРКОСЯН

Начальник Управления по информации и связям с общественностью АГПУ им. Х. Абовян

В статье автор детально анализирует особенности восприятия и передачи информации в чрезвычайных ситуациях. Умозаключения, к которым приходит автор статьи, сделаны как на теоретическом материале, так и на основе ее собственных наблюдений. Было выявлено, что в ряду находящихся в группе риска профессий журналистика занимает лидирующее место, поскольку очень часто журналист подвергается как физическому, так и психологическому давлению, в результате чего страдает объективность переданной информации.

UNDERSTANDING AND PRESENTATION OF INFORMATION TO JOURNALISTS IN LIFE-THREATENING SITUATIONS

DIANA MARKOSYAN

Head of the Press and and Public Relations Department

In the article the author gave a detailed analysis on the understanding of information and its presentation in emergency situations. The conclusions have been made both on the basis of theory and individual observations. It turns out that journalism is on the first place in the group of most risky professions due to the fact that journalists are frequently undergoing physical and mental pressures, as a result of which the objectivity of the presented information suffers.